

SPINNENKUNSTVAARDIGHEID.

In den Cultuurtuin te Buitenzorg staat een klein perk van *Ananas*-planten welke ik zoowat elken dag voorbij moet. Geen wonder dus dat het mijne aandacht trok, dat deze planten tjokvol zaten met spinnenwebben, wat des te meer opviel, aangezien aangrenzende perken met andere planten, als *Tephrosia* en jonge *Hevea*'s eruit zagen, alsof ze door een fanatieke Hollandsche huisvrouw waren schoongevaagd en schoongehouden.

Op een Zondagwandeling nam ik even den tijd om de spinnenkolonie eens beter op te nemen en nu maakte ik kennis met een merkwaardig staaltje van spinnen-spinkunst. Bij het beschouwen van de webben dezer verdienstelijke navolgers van *Arachne* moest ik denken hoe ingewikkeld en samengesteld sommige instincten geworden zijn wat wel in den loop der tijden de oorzaken geweest mogen zijn, die tot een dergelijke merkwaardige constructie van het natuurlijke vangtuig van vele spinnen, het web, gevoerd kunnen hebben, met welke filosofische bevliegingen elk natuurvriend min of meer behept is.

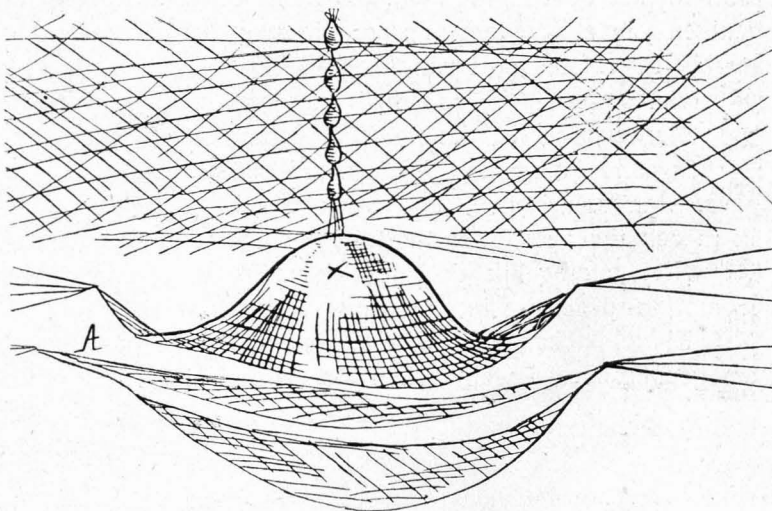
De teekening geeft den vorm van het web, van terzijde gezien weer. We kunnen het verdeelen in drie afdeelingen: het labyrinth van draden boven, het koepeltje daaronder en de twee hangmatten, zal ik maar schrijven die zich daar onder bevinden.

Het labyrinth is vrijwel structuurloos. Kriskras loopen de draden in alle richtingen dooreen. Een leelijke versperring voor vliegende insecten in hare verraderlijkheid.

Onder het labyrinth bevindt zich een prachtig koepeltje van zeer fijn spinsel, met groote zorg vervaardigd zou men kunnen zeggen. Dat koepeltje is de woning der spin. Waar op het schetsje een kruisje staat, is hare zitplaats. Valt er nu een ongelukkige spinnenprooi in het bovenste labyrinth, dan kan de spin door de ruimte tusschen den koepel en de zich daaronder bevindende hangmat gemakkelijk haar prooi bereiken.

Daar ik ondanks vele waarnemingen er niet in geslaagd ben in een der talrijke webben overblijfselen van eene prooi te vinden, moet ik veronderstellen, dat de koepelspin, zooals we haar maar voorloopig zullen doopen de gewoonte heeft om haar prooi na haar te hebben uitgezogen weer uit het web te smijten, zooals trouwens ook andere spinnensoorten doen.

Waartoe de hangmatten dienen is niet duidelijk, men zou kunnen veronderstellen dat ze deel uitmaken van een stelsel van websoorten, het labyrinth en de hangmatten, die tot

het vangen van prooi doelmatig kunnen zijn. Het koepeltje kan echter een andere betekenissen hebben. Men zou het kunnen beschouwen als een kunstig regenscherm en daarvoor pleit wel het een en ander. In de eerste plaats is er aan de vele webben ook na zware regens geen schade te zien en een goede kennis van me nam dan ook tijdens een regenbui waar, hoe fraai de druppels langs het koepeldakje afrolden zonder schade te veroorzaken.

De belangstellende lezer of lezeres komt nu allicht de vraag op de lippen, wat zijn toch die reeks van lichaampjes die dreigend als bommen boven het mooie dakje hangen? Dat zijn de beursjes met eieren van de spinnenmoeder en bijna elk nest is er mede versierd, zoodat men zou gaan denken dat alleen de wijfjes van die fraaie webben maken. Van die beursjes hangen er soms wel 8 boven elkaar. In de buurt van de mooie nesten heb ik spinnetjes van geheel andere gedaante zien rondzwerven, zoo schuchter en bescheiden zich ophoudend tusschen de draden van het labyrinth, dat ik waarlijk zou gelooven dat het de angstvallige echtgenooten der spinnenmoeders waren. Zekerheid heb ik hieromtrent nog niet kunnen verkrijgen door gebrek aan tijd, want zulke liefhebberijobservaties mogen alleen snipperuurtjes vullen.

Laat ik dus deze vluchtige waarnemingen, die een ander wellicht nog wil aanvullen, besluiten met de bijzonderheid, dat ik in een der webben de spin zoowaar bezig vond met uitzuigen van een gevangen prooi, die zeker zes à acht keer het volume had van de Koepelspin, namelijk een klein soort van *Libel* of *Waterjuffer* (*Anisopteride*). De Koepelspin met haar lengte van ongeveer $\frac{1}{2}$ c.M. had daar een prooi van ongeveer 3 c.M. te pakken.

Merkwaardig is, dat de spin, voorzoover ik hier kon waarnemen, de voorkeur schijnt te geven aan planten met vele vrijwel onbeweeglijke aanhechtingpunten voor het web als *Agave*, *Ananas*-achtigen, *Fourcroya* en dergelijke stijve planten. Een enkel web vond ik ook in een theeheester, maar dat is een uitzondering.

Niet onmogelijk dat deze keuze met de constructie van dit product van een zeer gecompliceerd spininstinct in nauw verband staat.

Eindelijk kan ik nog mededeelen dat de pas uit het ei gekomenen al spoedig een even gecompliceerd web maken als de ouden.

Buitenzorg.

S. LEEFMANS.

Naschrift. Ik had nog geen tijd om den naam der spin op te zoeken; deze dus wellicht later.

KRIMINELE TYPEN UIT DE INSEKTENWERELD.

Moordenaars.

Hadden we het de vorige maal over struikrovers, het insekt, dat we heden aan de kaak zullen stellen, is een gevaarlijk Lombroso-type. „Moord met geleider lage” luidt de beschuldigingsakte en nog wel moord op grote schaal, ernstiger misdad dus nauw denkbaar.

Alweer zijn het de „intelligente” mieren, die er het loodje bij moeten leggen en wel meer in het bijzonder *Dolichoderus bituberculatus* MAYR. Met uitzondering van het hooggebergte komt deze kleine, zwarte mier zo te zeggen overal in onze archipel voor, en niet alleen hier, maar in geheel het tropiese deel van Oost-Azië is ze thuis.